

WWW.KOJILIB.RS

У
Н
И
В
Е
Р
С
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А



Год. III.

Број 45.

НЕДЕЉНИ ЛИСТ ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АВТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ
СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.

СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА.

ВЛАСНИК:

Њ. Св. Српски Патријарх Георгије.

УРЕДНИК:

Сава Петровић.

У Новом Саду 7. новембра 1893.

ЗАКЉУЧАК

скупштине целокупног српског православног свештенства Митрополије Карловачке,
одржане дана 4. новембра г. 1893. у Новом Саду.

Узев у претрес безобзирно нападање и на-
сртање великог дела српског оностраног нови-
нарства на јерархију црквену, а особно на
носиоце највиших достојанстава у њој;

премерив све убитачне и злехуде последице
безобзирних и увек, ма под којом фирмом чи-
њених, неоправданих, јер убитачних, нападаја
и насртаја тих, који и какви се у томе делу
новинарства култивишу већ са неком суревњи-
вошћу новинарском, и у доста очигледној нер-
возној конкуренцији;

а увидив, да такви насртаји отискују брод
нашег народно-црквеног живота све више у
неку пустош, јер душмански раскидају оне
њежне осећаје и духовну везу, која је вековно

спајала народ са јерархијом и ову са народом
својим, и у којој вези је, за 200 година ово-
страног нам живота народног црквеног, увек
бивала најјача гаранција и заштита за верско-
народно самоодржање и црквено-народни
нам напредак;

и увидив, да такви насртаји отуђујући да-
нас народ од јерархије своје, отуђују га и од
цркве и од вере а одбијају од врлина којима
се на грудима цркве своје хранио и на извору
вере напајао, а без којих данас слаби и слаб
се расипа и троши:

скупштина целокупног српског православног
свештенства Митрополије Карловачке најстро-
жије и најодлучније осуђује такве нападаје и

насртаје нашег новинарства на јерархију у опште, а особно на њезине највине представнике, — осуђује као једно велико зло, једну болест и несрећу у народно-црквеном нам животу, а осећајима свога родољубља позива и моли, у име славе православља и напретка српског, све истините синове православља нашег и Србе родољубе, „без разлике реда и стања, у коме званиче и служе, без разлике одеће и обуће, коју носе“, без разлике странака и програма, да се ману ратовања са својим поглавицама, у чијим рукама су конци садашњице и будућности наше народно-црквене; да се ману и окану насртаја и грдње достојанства им најузвишенијих у цркви и народу, која достојанства, неокаљана значе славу цркве и светао образ народа нашег, а понижена — погажен образ српски, раскидану душу православља нам и општу опасност и назадак народно-црквени, —

и позива их и моли, тако исто, да сви прегну око лечења болести, која се у таквим насртајима огледа, а која нам једе и раскида организам црквено-народни, и да у будуће никад не губе из вида разлику и границе, које стоје између контроле и критике јавног рада у нашој цркви и народно-црквеној аутономији, и између грдње и насртаја на јавне раденике,

а изјављујући, уједно, да преко вандалских нападаја неродољубивих индивидуа у новинарству нашем на узвишену особу Његове Све-

тости преузвишеног Господина Георгија патријарха српског, — прелази са пуним гнушањем и потпуним презиром.

II.

Скупштина закључује, да скупљено свештенство из заступљених свију епархија на скупштини, по довршеној скупштинској седници предстане Његовој Светости преузвишеном Господину патријарху српском и својој узвишеној поглавици Георгију Бранковићу, и у име целокупног свештенства Митрополије Карловачке, Његовој Светости, а високим посредством Његовим високопреосвештеноме Епископату ода најдостојнији израз синовске захвалности на високој готовости љубави им архинастирске, којом изађоше на сусрет покрету свештенства свога за удружењем њиховим, и да умоли најсмерније Његову Светост, да правила удружења донесена у данашњој скупштини овој задобију што пре надлежну потврду св. Архиепископског Синода.

Надаље, да Његовој Светости, у име скупштине, изјави непоколебиву оданост целокупног свештенства Митрополије Карловачке као и ничим непомућено страхопоштовање и синовску љубав, у којој свештенство целокупно чврсто стоји уз своју народно-црквену поглавицу и уз цео високопреосвештени Епископат свој, спремно с њима увек ставити се и стајати у високој, светој служби интереса народно-црквених.

ОДЛУКА КОНФЕРЕНЦИЈЕ

српског православног свештенства скупљеног дана 4. новембра 1893 г.
у Новом Саду.

Тако звани црквено-политички програм високе кр. угарске владе, који је добио конкретан облик у поднесеним заступничкој кући државног сабора угарског законским предлозима: о грађанским матицама, о рецесији израиљћанске вере и о слободном вршењу вероисповести, а којима сљедује онај о обвезном грађанском браку, изазвао је у редовима православног српског свештенства митрополије карловачке једнодушну противност.

Онај део свештенства православне српске митрополије карловачке, који живи и ради у

краљевини Угарској, у колико је добио за то прилике, изјавио се у својим протопрезвитератским зборовима против тога црквено-политичког програма и свију законских предлога који су из њега поникли; али и онај део свештенства који противност своју није у формалној изјави исказао, јер прилике за то случајно добио није, ипак је у дну душе уверен да ће закони, који би из тога тако званог црквено-политичког програма високе кр. угарске владе потекли, бити врло опасни по православно хришћанску веру и цркву, вредо-

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

носни по законом државним зајамчену аутономију српскога народа у земљама круне св. Стевана, убитачни за православно српски народ у краљевини Угарској, спојени са новим теретима финансијално ослабљеног порезовника, штетни за огроман део државних грађана, непогодни за мир и ред у држави.

Исто мишљење и уверење дели дословце и онај део православног српског свештенства у митрополији карловачкој, који живи и ради у краљевинама Хрватској и Славонији. И он, везан са браћом својом у краљевини Угарској јединством вере и крви, јединством црквенога и народнога живота, а и везама држављанским, не може а да дубоко не осети штету која прети православном српском народу у краљевини Угарској, заједничкој вери и цркви, заједничкој имовини свега православног српског народа у земљама круне Стеванове, наиме његовој законом ујамченој аутономији, па осећајући и предвиђајући ту штету, не може а да не даде од себе знака противности спрам намјерених црквено-политичких рефорама.

Стојећи тако једнодушно против споменутих црквено-политичких рефорама, које је висока кр. угарска влада засновала, представници православног српског свештенства из целе Митрополије Карловачке, скупљени на данашњој скупштини својој, руковођени свешћу својом православном црквеном и чувством српскога родољубља као и осећајима искрене љубави спрам свега што је добро и корисно за праве, истинске и свете интересе краљевине Угарске, а тим и за све с њоме везане земље круне Стеванове, — сматрају дужношћу својом светом јавно исказати и нагласити противност своју свима наумљеним црквено-политичким реформама, како у име свега православног српског свештенства у Митрополији Карловачкој, тако и у име народа српског православне вере, у коме оно, по божанском и државном праву, службу своју пастирску врши и у питањима вере свагда и свуда га заступа; а с тим у свези

1. изразити најискренију синовску благо-

дарност светоме архијерејском Синоду православне српске Митрополије Карловачке за одлучну његову изјаву, коју је у питању често споменутих црквено-политичких рефорама у представкама својим од 9. маја о. г., и превишњем Престолу и високој кр. угарској влади поднео, молећи уједно чланове светог архијерејскога Синода најпонизније, да сав свој уплив и сву снагу своје речи уложе и на месту законодавства, не би ли се како, помоћу Божјом, одклонила велика опасност која прети православној хришћанској цркви и православном српском народу у краљевини Угарској;

2. изразити дубоку благодарност високо-славном саборском одбору, што је, ставивши се на становиште светог архијерејскога синода, у заступању православног српског народно-црквеног сабора, подигао глас свој, у представкама својим од 12. јуна о. г., пред превишњим Престолом и пред високом кр. угарском владом, у интересу очувања неповређене аутономије православног српског народа у краљевинама Угарској, Хрватској и Славонији;

3. православно српско свештенство у Митрополији Карловачкој сматра се обвезаним радити у смеру показаном му од светог архијерејског синода и високо-славног саборског одбора свим законом дозвољеним средствима, те признајући се солидарним са свима осталим држављанима, који против наумљених црквено-политичких рефорама на законити начин војују, оно ће и само у тој борби учествовати и сав свој уплив употребити да и чланови његове цркве у такву борбу приступе;

4. Главни одбор удружења православног српског свештенства у Митрополији Карловачкој упућује се, да ову изјаву скупштине јавности преда и горње закључке изведе, односно известити настоји, исто тако да у име свештеничког удружења употреби све што му се учини згодним за осујећење високом кр. угарском владом наумљених црквено-политичких рефорама.



ЖИВОТ И РАДЊА Вићентија Јовановића

Архиепископа српског и Митрополита Београдског и Карловачког.

(1731.—1737.)

(Из Беседе, коју је на парастосу у манастиру Раковцу 23. октобра о. г. говорио Димитрије Руварац, цароу земунски и почасни протојереј.)*

Вићентије Јовановић, рођен 1689. г. у Светој Андрији од оца Јована и матере Ане, постригао се и примио објет монашки овде у овом светом храму (т. ј. ман. Раковцу), посвећеном у славу и част безмитних врачава, Кузмана и Далијана.

1721. г. спомиње се **Вићентије Јовановић** као архиепископа српског и митрополита Карловачког **Вићентија Поповића** протосинђео и посланик народни, који је као такав чешће пиљан био у Беч, ради црквено-народних ствари, и тамо се по дуже бавио.

1722. г. спомиње се **Вићентије Јовановић** као егзарх митрополитов и као такав је управљао митрополијом Карловачком, јер митрополит **Вићентије Поповић** био је болешљив, и на одржаном у почетку септембра и. г. народном сабору у *Петроварадинском шанцу*, данашњем Новом Саду, био је вођа, и његовим заузимањем 8. септембра донео је сабор једногласно овај врло значајан закључак: „Како преосвештени Архиепископи и остали клерос црквени, тако и воинставнаго чина оберкапетани и капетани и остали коморски и вармеђски депутати, кнези и трговци, нами премилостивљејше привилегије от свјетлаго царскога и краљевскога величанства подароване ради верности наше, које протлковати учинисмо, супрот који саде многе супротности истим привилегијам и правцама нашим учинене сунт, за то сви саборно договорисмо се како клер црквени, тако и мирски: „Видећи преосвештенога Господина Митрополита и Архиепископа нашега **Вићентија Поповића**, врло болестију оптежена, мучно и својој тешкој болести време носећи, а камо ли општега народа теготи и невоље провиђати, того

ради јединомислено и са свим општим промотренијем народа нашега, избрасмо на помошт јему бити, какоти коадјутора или ти сапомоштника преосвештенога Господина Митрополита и Архиепископа от краљевине Сервије (која је у то време потпадала под Аустрију) **Мојсеја Петровића**, који ће привилегије и правце народске, са њиховим међусобним договором бранити, и о том мисао носити, и сваке турбације, које би супрот привилегија народски биле, на сви потребни мести и инштанције како овде у крајини, тако и у светлом царском двору да има приносити и провиђати истоју властију и пленипотенцијом више поменутога Господина Митрополита и Архиепископа **Вићентија Поповића**, на оваки исти начин, да буде потпуна власт Митрополитска и Архиепископска Господина **Вићентија Поповића**, како је и до сада; само што су тужбе и соппротивности нашим привилегијам, да има Господин Митрополит **Мојсеј Петровић** скрбити или настајати и васаку љубав и част по вредности каждему Архиепископу ваздавати, и који буде за посвештеније, да је цела власт Господина Преосвештенога Митрополита **Вићентија Поповића**, такожде и у епархији својој Сремској и даљски добара и доходака; а што дотиче се за опште-народне потрошке, да о том опште саборне имамо проматрати, за које ће се наредити потребни људи између народа, с којим се буде договарати. И јоште доконано јест, ако би између њи двојице коме се самерт случила, да буде у напредак који би остао обестранам како Сервији, тако и Шлавонији и Банату и прочим, један Архиепископ и наследник. И ако би по милости божијој Господин Митрополит и Архи-

* У прошлом, 44. броју овога листа, саопштили смо извештај о свечаном парастосу, који је приређен био у манастиру Раковцу у спомен и славу блаженопокојном митрополиту Вићентију Јовановићу, и донели смо уједно и слику тога родољубивог архиепископа. — а сад ево износимо живот и заслужио делање његово, које смо извадили из штампане књиге с натписом: „Беседа, говорена Димитријем Руварцем, цароу земунским и почасним протојерејем, у ман. Раковцу 23. окт. 1893 на парастосу блаженопочившег Архиепископа српског и Митрополита Београдског и Карловачког **Вићентија Јовановића** (1731—1737). Земун 1893, штампарија Симе Пајића. Стр. 30.“

јенископ *Вићентије Пошовић* болшим здравијем обдарен био, да има сам управљати како и до сада купно са нами. Архијереји пак како здешни, тако и од Срвије и Баната, да имаду путпуну повиност и част и послушаније истому верховном Митрополиту Господину *Вићентију Пошовићу* творити и ваздавати по самрти белиградскога. Сврху свега тога, Господин Митрополит *Мојсеј Петровић*, да положи заклетву свему клеру и народу нашем, како ће право и верно у нашем православију живети и умрети и о том ревновати, и како ништа не ће без знања и договора нашега васпоменутога Господина Митрополита и Архијенископа *Вићентија Пошовића* особито чинити“.

На овај су се закључак својеручно потписали и митрополит *Вићентије Пошовић* и *Мојсије Петровић*, и под њега своје печате ударили.

Како је о овом важном закључку саборском 1881. г. први упознао српски и остали учени свет др. *Ј. Х. Швигер* у свом знаменитом спису: „*Die Vereinigung der serbischen Metropolen von Belgrad und Carlowitz im Jahre 1731.*“, у ком је само у кратко спомену поменути закључак, без да је навео и повод истом закључку; веселим се у души својој, што ми се подала ова прилика, да га ја у целости данас овде први објавим српском свету.

Кад се блажене памети *Вићентије Јовановић* на народном сабору 1722. највише заузимао, да се поменути закључак донесе, за који се толико дуго није ништа знало у српском свету; држао сам да је право, да се јавно данас приликом ове свечаности, приређене у спомен душе његове, и прочита. Стога сам га ево у целости и прочитао.

Да се може оценити права вредност и важност поменутог саборског закључка, нужно је знати ово.

Пожаревачким миром од 10. јула 1718., потпао је под Аустрију већи део данашње независне српске краљевине Србије, Тамишки банат и један део тако назване мале Влашке.

У то је време био у Београду митрополит Београдски *Мојсије Петровић*, а у Карловцима архиепископ српски и митрополит Карловачки *Вићентије Пошовић од Јанева*.

На искање и молбу *Петровићеву*, поткрепљену молбом првака народних из Србије од 30. априла 1718., цар *Карло VI.*, дипломом својом од 30. августа (10. септембра) и. г.,

потврди *Петровића* за архиепископа српског народа у Србији и митрополита Београдског, којом приликом *Карло VI.* обећа српском народу у Србији сва она права и правце, што их Срби у Угарској, Хрватској и Славонији, на основу издатих ранијих привилегија уживају.

Дознавши епископат карловачке митрополије, клир и народ за намеру *Петровићеву*, на одржаном збору у Карловцима 13. маја 1718., писмено су поднели цару *Карлу VI* преставку и ограду против постављања *Петровићевог* за архиепископа, наводећи у њој, да по привилегијама српски народ, живећи под скиптром његовим, може имати само једног архиепископа.

Као што видесмо, *Карло VI*, поставио је ипак *Петровића* за архиепископа, и то је учинио из виших државних обзира, и тако су од 1718. постојале за Србе под царским скиптром, две независне једна од друге архиепископије и митрополије.

Ну, српском је народу то двојство било јако штетно, с тога је и настојао, да се обе митрополије и архиепископије споје у једну, и с тога је и донесен поменути закључак саборски 1722. г.

Патентом цара *Карла VI.* од 5. (16.) новембра 1720., потпао је и Тамишки банат са своје две епархије т. ј. *Темнишварском* и *Карансебешком* под власт архиепископа и митрополита *Мојсија Петровића*, а 1726. потпала је под његову власт и романска *Римничка* епископија у малој *Влашкој*.

Поменути саборски закључак 1722. г., није се оживотворио, а није се оживотворио с тога, што је Бечу говело, да постоје за Србе две митрополије и архиепископије, два архиепископа и митрополита, јер тако му је лакше било крњити издате српском народу привилегије.

И ако се у царском декрету од 24. новембра (5. децембра) 1722. рекло, да се поменуто саборско решење у погледу коадјуторства укида с тога, што то право припада цару, те он никако не допушта, да се митрополиту *Пошовићу* поставља коадјутор, а најмање, да му се постави митрополит *Петровић*; српски народ из обе митрополије није мировао, већ је на народном сабору после смрти митрополита *Вићентија Пошовића* († 8. октобра 1725.), у седници од 7. фебруара 1726., једногласно и против воље и одуширања комесара грофа *Одвигера* изабрао за архиепископа српског, бео-

градског митрополита *Мојсија Петровића*, кога је на послетку цар *Карло VI*. 28. јануара (7. фебруара) 1727. потврдио само као администратора карловачке митрополије.

Српски пак народ, живећи под царским скиптром, сматрао је *Мојсија Петровића* за правог архијепскопа српског и митрополита Београдског, којим је именом сабор 1726. обе постојавше дотле митрополије крстио.

Што је сабор 1726. једногласно изабрао *Мојсија Петровића* за архијепскопа српског и митрополита Београдског, и што је од постојавше дотле две митрополије створена једна, највећа заслуга припада *Вићентију Јовановићу*, који је и на том сабору играо главну улогу.

По свршетку народног сабора буде *Вићентије Јовановић* изабрат за арадског, јенопољског и велико-варадског епископа, и као такав буде 11. септембра 1726. потврђен од дворског војеног савета, а 2. јуна 1728. од мађарске канцеларије.

Како се за време његовог епископовања у арадско-јенопољској епархији унија почела ширити: то као савестан епископ, често је ишао по епархији, и утврђивао своју паству у вери

(Наставиће се).

православној, и приликом једног таког обилажења пуцали су на њега и једног му коња у колима убили.

Кад је оно изишла 1. (12.) априла 1727. деклараторија, у којој се протумачише српском народу дате привилегије, што је с негодовањем примљено; то су искупљени на великом народном збору епископи, свештеници и прваци народни, сачинили и потписали опширну молбу цару *Карлу VI.*, у којој су му разложили, каква права српском народу по привилегијама припадају, и молили, да му се иста и на даље очувају и поштују; на којој је молби и епископ *Вићентије* потписан.

Кад је оно јануара 1729. изишла поновна деклараторија, у којој се такође протумачише српском народу дате привилегије, и то противно схваћању и жељи народној, коју деклараторију није смео примити митрополит *Мојсије Петровић*, бојећи се да му народ не замери, као што му је замерио, што је ону од 1727. примио, у споразуму са епископом *Вићентијем*, израдио је, те је одобрено било, да се на Спасов-дан 1730. сазове народни сабор у Београд, те да на њему народ каже, шта има рећи на деклараторије од 1727. и 1729. г.



ТРАЖИМО БОГА.

Шо васељени плови мисао
— бескрајна као и васељена —
и чита што је Творац писао
на свакој тварци за живота њена.

* * *

Слушај *славују* слађац, меки глас,
на *северице*, где'ни, скакут лёт,
на поносни горди *човејји* стас,
ил мирисни онај *ружин* румен-цвет;
на онда тамо горе — у бескрај:
пучину плаву, гледни, над собом,
откуд ти слёће *најд* и сунчев сјај,
што живот крени, тега за гробом!..

*

А море?..

У недогледу умори се глéd —
пучини морској нè догледа крај;

и море има *свој* осмех и јéd —
к'о *иак'о*, у њем' да живи, и *рај!*

*

Ено — са лóже подиже се лав,
поносно гледа у човечји стас,
поглед му оштар, смео и крвав,
а рíк му као силног грома глас!..

*

Па гледни амо — на грудвици тој
како полако мíли мален мрав
и вредан вуче собом терет свој:
познаје себе и пут му је — *прав!*..

*

У свётлом зраку свода небеског —
у свакој ено капљи воденој,
на сваком зрну праха земаљског
створови разних број је и безброј! —

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Ко створи те све жѣве створове;
ко им одреди стазе, путеве?!

*

Јеси-л видео кад да гори лѣд,
да рибу вода, челу створи мед;
ил слѣп окатом' пут да казује
ил мртав мртвом живот дарује?!

*

Па какву веру мис'о уноси
у *бесмрт-душу* смртна човека?
да-ли се душа телом поноси,
ил телу гроба једва дочека?

*

— У смртном телу *смртна мисао*
у *тајној* сили види вечиту:
„к'о звер је човек млеко сисао...
почетак овде... свршетак му ту!“ —

*

Ал камо ока да лѣтне за час
на *путе оне* — праху незнане,
куд душу силно мѣми силан глас,
чим у њој зора свести огране;
кад осети се *ништава нам моћ*
пред страшном силом вечне природе,
које нас руке к спасу приводе?..

— Смртан од *смртног*...
тражиш-ли *цолоћ*?!

— Високо тамо — изнад свега тог'
што смртном оку живи надоглед —
души се самој силни јавља Бог:
свемоћни Отац — вечни „старац“ сѣд!

У *Вршцу* 1893.



ИСТИНА БИЋА БОЖЈЕГ.

Од Макарија, митрополита Московског.*

А бисмо се уверили о бићу Божјем т.
ј. да заиста постоји Бог, као Сушта-
ство најсавршеније, Творац и Промис-
лилац, — промотримо све оне путеве,
који су нам баш ради тога уверења и познања
Бога дати: а.) пут предања и историјске вере;
б.) пут сопственог спољашњег испитивања и

конTEMPLације; г.) најпосле особити пут и нај-
бољи — пут благочастива живота.

I. Историја нам у томе даје три врло важна
појава.

Прво, што су људи од почетка векова у
свима степенима свога развића и дивљаци и
слабо образовани и најобразованији свагда при-

*

... Кад тело падне у поноре зла —
са мртвим прахом жив се сроди прах
и *блато* падне на светао лик,
и човек сазна да је *мученик*:

какав га теши то потајни глас,
откуд извѣра *вѣру* *утешном*,
у жѣву *вечност* што претапа час
и *трѣн* живота у *свемиру* том?! —

*

Није-ли душа лѣтом лѣтнула,
немоћи својој да потражи моћ,
у *данак* свој — у грешног тела *ноћ* —
за часак с пута земног скренула?

*

И што је телу *не* достижно, где —
достиге *душа*, к'о *сродни атом*!
И, утешена од свог Творца, грѣ
да спасе *тело* — Творцу свемоћном.

*

И сад се *немоћ мѣћи* предаје:
коначност служи *заној вечности*;
за *душом* *тело* грѣ к *спасењу* *свом* —
из *мртвог мрака* к *жѣвој светлости*!..

* * *

О, па полети, лѣтни — *искрице*
божанског духа, *путем истине*:
падлети орла, сјајне звезде,
и све земаљске слутње, *причине* —
узлети лѣтом к *савршенству* *свом*
да *спојиш* Творца са *васељеном*!..

Милутин Трбић,

свештеник.

* Введеніе въ православное богословіе. Пятое. С.-Петербургъ 1884.

знавали биће Бога, ма да су били са свим различни у својим појмовима о њему. За древне народе сведоче најчученији мужеви Грчке и Рима: Платон, Аристотело, Епикур, Сенека, Цицерон, Сексто-емпирик и Плутарх, који су се сви — као што је познато — служили тим доказом бића Божја.¹ „Погледајте на лице земље, говори на пример Плутарх — ви ћете наћи на град без науке, без сталежа; опазите људе без сталних домова, који не знају за новац, који немају појма о лепим вештинама; но нећете наћи ни једнога људског друштва, да не верује у божанство“. А ако су се у неких древних писаца неки народи називали кад што и безбожнима, као Гали², то је толико значило, да ти народи нису признавали богова, у које су веровали сами писци заједно са својим држављанима, или је то долазило од крајне простоте, или је то био плод религиозног фанатизма, зависти и клевете. За народе новијег времена мало познате (јер о познатим Европејцима, Азијатима, неким Африканцима и Американцима излишно би било и спомињати) сведоче многи учени путници и испитивачи, који су пребродили мора, прошли непроходне дотле шуме, горе и пустиње, откривали нове земље и нигде не сретеше људи без икаквог појма о божанству. Догодило се до душе, да су при првом површном испитивању неких дивљака сумњали у безбожност, као код Хотентота, становника Бразилије, Канаде, Антилских острва и других; но после при бољем испитивању ствари, показало се, да и ти народи имају своја веровања и обреде, премда са свим грубе³ тако, да сада сами слободњаци допуштају, да је вера у Бога општа у човечјем роду.⁴

Па како да се објасни тај извор вере, која је постојала у сва времена, која је покорила себи људе просте и мудре, која је преживела све обртаје, који се догодише на лицу земље? Зар незнањем људи, који не схваћајући ни

сила ни закона природе, који су навикли скоро у свему тражити нека виша суштаства — као што су покушавали да објасне атејисте? Али испитивање доказује, да су у Бога веровали свагда не једине незналице но и људи образовани па и најобразованији, и чим се просвета јаче подизала, тим се боље утврђивала код људи та вера.⁵

Да ли страхом пред грозним појавама природе? Али а.) у таком случају вера би била такође својина само необразованих људи, који не схваћају такве појаве, и б.) кад би страх улевао човеку појам о боговима: то би најпре о боговима само злим; а извесно је, да су се људи клањали и добрим божанствима, да је у свих древних народа било много обреда и празновања, која се несу провађала са неким чувством суморности и ужаса, него на против са највећом радосћу; извесно је, да и сада Американски дивљаци, у време својих празника, изражавају ту своју радост свирком, игром и т. д.

Да ли обманом „жречева“? Но биће жречева већ условљава биће вере и богослужења. Да ли хитрошћу државника, који опазивши, да страх од богова најбоље укрођава слободомље народа и да би их могли одржати у покорности, побринуше се, да укрене у људе тај страх? Али историја одговара, да је мисао о Богу и вера старија у човештву од сваког политичког устројства,⁶ и да те мисли пређе није било код људи: како би се могли државници њоме користити за своје сврхе? Не, све што год би могло измислити слободомље за то, да објасни у чудновату сагласност народа у признавању врховног суштаства, све то ништа не објашњава.⁷

Остају само два проста и природна тумачења, која су прихваћали свагда људи, који здраво мисле: та, толико стара и тако свеопшта у човештву вера у божанство или је као неки инстинкт наше духовне природе, и отуд у нас стављена самим Творцем, заједно са другим најплеменитијим потребама; или има почетак у првобитном откровењу, којег је удо-

¹ Plat. de legib. lib. X.; Aristot. ad Nicom. lib. X, cap. 11; Epicur. — Apud Ciceron. de natur. Deor. lib. 1, cap. 16; Senec. epist. 117; Cicer. Tuseul. Quaest. lib. I., n. 13. Sext. Empir. lib. 1. contra physic. cap. 61; Plutarch. contra Coloten. Epicur. pag. 1125.

² Цицерон назива их безбожнима (Orat. pro Fonteio, n. 20 et sequ.) тада када их Јулије Цезар (De bello Gallico lib. 13.) прта са свим предане својој вери.

³ Bergier. Traite historiq. et dogmat. de la vraie relig. tom. 11, c. 4. art. 12. § 1 etc.

⁴ Види: Résumé de l'histoire des traditions morales et religieuses chez divers peuples, par M. de S., Paris 1825, pag. 3 etc.

⁵ Истинита је изрека једнога философа (Бакона Веруламског): *leves gustus in philosophia movere fortasse posse ad atheismum, sed pleniore haustus ad religionem reducere. . . De augm. scient. lib. 1.*

⁶ Origine des lois, des arts et des sciences, part. 1, lib. ch. 1.

⁷ Подробнија опровргавања тих мисли могу се наћи у богословском речнику Бержера под речју: Religion.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

стојио Бог наше праоце на скоро после створења њихова, од којих се после са свим природно заједно са распрострањењем рода људског распространила она међу свима њиховим потомцима — што би у осталом само по себи немогуће било, када већ основ за ту веру не би лежао у суштини нашега духа.

Друга појава, коју нам историја преставља, јесте најстарије предање, да се некада сам Бог јављао људима, говорио с њима и научно их вери. . . . Јасни трагови тога предања, које је за нас у свој чистоти сачувао богодуховени законодавац јеврејског народа Мојсије (Бит. гл. 1. 2. и 3.) налазе се у свих народа земнога шара, како древних тако и нових⁸. Откуда онда тога вечитог предања у целом роду људском, ако се у основи његовој не би претпоставио фактичан догађај? Ето новог сведочанства о Богу целог човештва!

Трећа појава — то је низ чудотворних дела у цркви старозаветној и новозаветној, особито при уређењу ове последње. Истинитост ових дела историјска и философска непобитна је.⁹ Међу тим она превазилазе и силе и законе природе те отуд морају претпостављати узрок, који је виши и јачи од природе и има над њом пуну власт, т. ј. морају претпостављати биће највишег Суштаства, Творца и Владике васионе.

⁸ Овај предмет пропраћен је од многих апологета хришћанских. Види: н. пр. Geschichte der Relig. Christi von Stolberg. Th. 1, B. IV. und V. Seit. 340—405. Wien 1817.

⁹ Види: Макарија: Введеніе §§ 61. 71. 74. 98. 100. 104.

II. У видљивој природи налазимо два јасна доказа за биће Божје.

Ми видимо прво, да су све ствари у свету случајне: јављају се, измењују се и пролазе. Све се мења у материјалном свету по самом својству материјалних предмета, који су сложени из делова распадљивих; све се мења у свету духова ограничених, по самој ограничености њихове природе, сила, способности и деловања. Отуд је и цео свет случајан и значи, да није од вечности, а без сумње има свој почетак и добио је своје биће од некога. Јер кад би ми далеко у мислима и протезали ланац суштастава и појава случајних, ограничених, идући од учинака к узроцима, ми никако не можемо терати до бесконачности а морамо се где било задржати и положити почетак. Па ко је даровао биће свету? Без сумње не сам свет кога још није било. Случај — пуста реч...! Отуд јесте изван света — и разум је неизбежно дужан допустити то — Суштаство не случајно, него безусловно, вечно, самобитно, најсавршеније, које је и даровало биће свету. Трагови тога доказа могу се наћи у Слову Божјем, на пример у следећим местима: Јов. 12., 7.—11; Ис. 40, 26 и др.; још боље у св. отаца и учитеља цркве: Јустина мученика, Кирила Александриског, Јована Дамаскина и других.¹⁰

¹⁰ Јустин: Разговор с Трифоном гл. 5. Кирил Алекс. О Троици 1, 3; Дамаск. Тачно изложење правосл. вере књ. 1., гл. 3.

(Свршиће се)



ПОВЕРЕНИЦА

ЊЕГОВОЈ СВЕТОСТИ ПРЕУЗВИШЕНОМ ГОСПОДИНУ

ГЕОРГИЈУ БРАНКОВИЋУ

ПАТРИЈАРХУ СРПСКОМ

од сто десет најстаријих Срба од 50 до 90 година у Бачком Петровом Селу.

Ваша Светости!

Најмерније потписани, ми најстарији људи у Бачкоме Петровоме Селу, ми Срби старога кова, који смо изучили стару школу и то српску православноу, у којој смо се научили: Бога се бојати, старије поштовати, веру и народ-

ност своју изнад свега љубити, и образ свој српски као зеницу ока чувати, ми, које није окужила несрећна наука нове школе, која веру гази, народност не признаје, која не поштује ни сама себе ни друге, по којој је син старији од оца, ђак од учитеља,

црквењак од попа, по којој што је ко
безочнији то је важнији, — када смо до-
знали да неки зли језици и нека прљава
пера те нове школе нападају на узвишену
поглавицу цркве и народа српског, на за-
конита представника њихова међу нама,
пред државом и пред страним светом, на
Вашу Светост, чиме праве грдну штету
себи и своме, каљају образ самога народа
и руже светињу наше прадедовске цркве,
која нам је лепо српско име сачувала —
сматрали смо за своју најсветију дужност:
да Вашој Светости изјавимо своје најдубље
синовље страхопоштовање, своју непоколебиву
одиност, своје потпуно поверење; а најод-
лучније и најстрожије осудимо по цркву и
народност српску зло обне на Вашу Све-
тост намерену подлачке, издајничке нападаје.

Ваша Светости! Људска је то слабост,
да и ваљан човек радије замера другом
него што му одобрава, радије куди него
што хвали, радије обара него што диже
другог, а како је то још код злих људи?
— На жалост реткост је велика, да се
коме за живота заслуге признају. Како је
Рајић, како је Мушицки, како је Доситеј
за живота био гоњен, а како се сада славе!
— Великог пријатеља српског, митрополита
Вићентија Јовановића, не познаше савре-
меници, а потомци сада забачене кости
његове скидају са куле манастирске и са-
рањују са помпом на достојно место.

Митрополиту Стратимировићу сада тек
спремамо се да подигнемо споменик. —
Патријарху Рајачићу за живота народни
вођа Стратимировић прокламацијама својим
убија углед и многи му верују, а после

Милош Алексић с. р.

нар. учитељ и перовођа збора.

смрти сви листом признају му велике за-
слуге за народ свој. — Патријарха Ма-
ширевића живог затрпавају и угушују с
неповереницама, а после смрти му с по-
носом помињу говор његов у горњем дому
сабора угарског за обрану цркве и народа
српског. — Владiku Грујића терају из
патријаршије карловачке у прогонство у
Пакрац, а после смрти му плачу за „вели-
ким Срб-Милутином“. — Па како за жи-
вота нападоше и проклињаше патријарха
Анђелића, а после смрти му нађоше ре-
зерват његов, у коме јуначки брани веру
и народност своју и опомиње владу, да не
дира у матрикуле црквене, чиме га инди-
ректне хвалише, а неће бити дуго, велики
дар његов, коме до сад равна нема, ги-
мназија и богословија карловачка, изнеће
на видело и друга добра дела његова и
прославиће се слава његова пред људима.
— Па тако, и ако садашњи сав параштај
не признаје заслуге Ваше Светости, *при-*
знаће то историја и све боље потомство.
Чудна је, истина, то утеха; али иза гроба
тек настаје вечан живот, тада тек долази
праведан Божји суд.

С тога најучтивije молимо Вашу Све-
тост, *да се не да збунити у елементним на-*
мерама својим и у родољубивом раду своје,
да, као оклошница лађа не обазире се на
дреку певаљале дечурлије с обале, која је
гадном грдњом пропраћа и пуца на њу
пушком од зове, него, као и ова, поносно
својим путем доплови истакнутој мети.

По овлашћену збора 110 најстаријих
Срба, држаног у Петроволе Селу у Бачкој
24. и 26. октобра 1893.

Панта пл. Поповић с. р.

парох и председник збора.



ПРОПОВЕД О РАЗУМЕВАЊУ ЈЕДАН ДРУГОГА.

„И да разумевамо један другог у поштра-
вању к љубави и добрим делима, не остављајући ску-
птине своје, као што неки имају обичај, него један
другог светујући, и толико свећа колико видите да се
приближује дан судни.“ (Јевр. 10, 24 и 25.)

Xристољубива браћо! Нешто по суд-
бини, а нешто по рођењу скупи-
смо се у једну општину; а то бива,
да би један другог потпомагали у свакоме
случају.

Ово је уређење грађанско, или држав-
но, да би се лакше одржао поредак.

Али, браћо, Хришћанство сједињава
нас везом много јачом од општине гра-
ђанске, од општине људске.

Сједињава нас не толико у једну власт, да би у узајамној нужди један другоме били у помоћи, колико нас веже везом у један живот.

По науци апостолској и црквеној сви смо ми под једном главом Христовом, и по томе смо сви једно тело.

Ову истину овако нам објашњава св. Апостол: „И ако страда један уд, с њим страдају сви уди; а ако ли се један уд слави, с њим се радују сви уди. А ви сте тело Христово и уди међу собом.“ (I. Кор. 12, 26 и 27)

И као што је непоколебљив овај закон, тако је и обвезаност за све нас, да се једнако старамо сви уди један за другога.

Ви, који чујете ову проповед, неће ли неки од вас рећи: твоје је дело поопштравати друге к љубави хришћанској и добрим делима; испуни ти обвезност своју.

Ја бих му на то одговорио: признајем обвезаност своју и примам ваше поопштравање ради извршења исте обвезаности.

Исповедам с апостолом: „тешко мени, ако јеванђеља не проповедам.“ (I. Кор. 9, 16)

Али и ви да се не извлачите од испуњавања обвезаности, коју на мене и на вас једнако налаже апостолска реч.

У другом случају св. Апостол казао ми је, т. ј. у опште постављеноме црквом служитељу хришћанске науке: „Проповедај реч, настој у добро време и у невреме, покарај, запрети, умоли са сваким спошењем и учењем.“ (II. Тим. 4, 2)

Но ето вам, разумите, он не говори различито: пастири поопштравајте стадо своје к добру; свештеници учите народ; него он говори свима без разлике, без изузетка: да разумевамо друг друга у поопштравању к љубави и добрим делима.

И тако шири он ову обвезаност на све, јер кад би та обвезаност била стављена само једним учитељима црквеним, не би их било доста.

И тако је нужно да друг друга разумева и поопштрава у љубави и добрим делима.

Но да не би овде наишли на противуречије, да не мислите да би сваки могао бити учитељем другима.

То никако.

Јер нам запрети св. апостол овако: „Не тражите, браћо моја, да будете многи учитељи, знајући да ћемо већма бити осуђени.“ (Сабор. посланица ап. Јакова 3, 1)

Јер је Бог дао цркви својој светој једне апостоле, а једне пророке, а једне јеванђелисте, а једне пастире и учитеље.“ (Ефес. 4, 11)

А није дао свакоме да поставља себе за духовног учитеља.

О овоме је на име казао: „И нико сам себи да не даје части, него који је позван од Бога, као и Арон. Тако и Христос не прослави сам себе да буде поглавар свештенички, него онај, који му рече: ти си мој син, ја те данас родио.“ (Јевр. 5, 4 и 5)

У почетку је непосредно позивао сам Христос апостоле, а ови су после оне позивали за пастире и учитеље, које су налазили да су достојни за то.

А Дух свети објавио је, да ће доћи времена нечастива, овако преко апостола: „Доћи ће време, кад здраве науке неће слушати, него ће по својим жељама накушати себи учитеље, као што их уши сврбе. И одвратиће уши од истине и окренуће се ка гаталицама.“ (II. Тим. 4, 3 и 4)

Противу овог самовољног, лажног и опасног учитељства поставио је преграду Богом постављени учитељ, кад нас учи све да поопштравамо друг друга к добру, али одмах и додаје: „не остављајући скушштине своје, као што неки имају обичај.“

Своје скупштине имају хришћани у саборној православној цркви.

Дакле им је и дужност држати се верно цркве саборне и неостављати ју, него ту пребивати у послушности, ту поопштравати друг друга к добру, како не би прешла ревност на самозване и недостојне, која би могла одвести заблуди.

Драги хришћани! Кад се тиче догмата т. ј. језгре вере, о тајнама новог завета, о начелима побожности, гледај да се не превариш па да слушаш онога, да ти говори, којег је поставио Господ да обделава виноград свој.

У вери Христовој у поопштравању побожности може делати само свештеник, којег је црква света признала да има спо-

собности чувати стадо Христово и учити га у вери, љубави и нади.

И то ја чиним и верно вршим дужности своје; а да ли ви долазите ревностно овде на збор црквени, да у овом сабору слушате проповеди моје, то ћете ви знати, кад испитате срца ваша.

А то ће знати и онај свевидећи, па ће вас ушитати у дан суда: да ли сте изостављали скупштине своје т. ј. саборе црквене?

Зар сте тако послушали заповест апостолову, који вас учаше да не остављате зборове своје?

Шта ћете Спаситељу на ова питања одговорити?

Ово је св. место зборова црквених; овде су дужни долазити на молитву, на науку, па поштраваће сви чланови ове св. цркве; овде да се поучавамо и поштравамо у вери, љубави и нади.

Овде је збор једноверне браће, где ће се познати сви, који слушају Бога: „а који није од Бога не слуша нас“. (1. Јов. 4, 6)

А што је реч о добрим делима у заповеди апостоловој? То ваља разумети да су добра дела појави у духовном животу.

И тако, да се не би животна сила љубави хришћанске угасила, да јој плодови не би оскудевали, да би подавили мртва дела сујете и порока, о томе дужни смо сви старати се без разлике, сви чланови цркве.

Може ли који уд тела рећи другоме: ја се не бринем хоћеш ли ти бити жив или не.

Тако и ми, браћо, сачланови једнога тела цркве, дужни смо друг друга чувати од смрти греховне; друг друга поштравати к побожности, богољубљу и човекољубљу; друг друга ободравати на дела блага; друг друга чувати од зла; друг друга исправљати, саветовати и упућивати.

Но како ће се ово извршивати без права учитељства и без праве способности учитељске?

Томе нас може научити добра намера.

Случајева ради поштравања друг друга има без броја; па ако усрдно усхтемо да вршимо дужност ову бар у случају где

то најлакше учинити можемо, већ смо ступили на добар пут.

А који ступи на добар пут и остане на томе постојано, тај ће испунити и заповест апостолову.

Драги моји! Држим, да неће излишно бити, да вам протумачим и знаменити израз у апостоловој заповести: „да разумемо друг друга у поштравању љубави и добрим делима.“

Ти, који видиш брата својега да не надгледа сироту и удовицу, који видиш да љубави нема, дужан си да га опоменеш и да га поштриш у љубави.

Ти, који видиш брата својега да грами за туђим, да се не стиди варати, лагати, отимати и красти, зар да будеш немарљив, па да не покажеш љубав своју према брату својему, па да га не посаветујеш и не исправиш на добар пут, и тако да га поштриш на добра дела?

Ти, који видиш брата својега, како раскошно живи, како у лености живот проводи, како у радно доба седи у биртији и пије или се карта, а овамо му летина или други посао пропада, зар ти, као брат, да му не приступиш и да га посаветујеш и исправиш на добар пут и тако да покажеш да врши дужност хришћанску?

Ово су случајеви и оваких има без броја, који ти се указују, Србине, да испуниш заповест апостолову, да заиста не пропушташ сваку прилику, да поштриш брата својега к љубави и добрим делима.

Св. апостол у посланици својој Филипланима овако заповеда: „Не гледајте сваки за своје, него и за друге“. (2. 4)

Дакле чуј, ти грешниче, који пролазиш поред удовице и сирочади, који пролазиш поред болнога и ослабљенога сиромашка, па их нећеш ни погледа својега ра удостојити, а камо ли да им помогнеш у невољи, зар овако живећи, заслужујеш име хришћанина?

О благо теби, добротворче, који видећи невољнога брата својега, похиташ, да му помогнеш, колико ти је могуће!

Ти показујеш милостиво срце, па ћеш и ти помилован бити, као што рече Христос Спаситељ.

Чини, брате, тако и даље, јер тако

WWW.LIBS
УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

показујеш да имаш љубави хришћанске, да имаш љубави човечанства, и да си достојан члан цркве Христове, како друга својега не заборављаш.

Ти показујеш да имаш пред очима ону заповест апостолову, која овако гласи: „А добро чинити да нам се не досади; јер ћемо у своје време пожњети ако се не уморимо.“ (6, 9. Галат.)

Остани, брате, веран овој врлини, и продужи је извршавати до гроба, те да би доказао постојањем својим да се ниси уморио у добрим делима.

Чујте сви, драги моји, који сте имали благодат доћи овамо на збор црквени, овако заповеда св. Апостол: „за то дакле док имамо времена да чинимо добра свакоме, а особито онима, који су с нама у вери.“ (Галат. 6, 10)

Чините, браћо, свакоме добра, а осо-

У Митровци, 25. јула 1893.

бито једноверном и једнородном брату својме Србину.

Тако разумевајте друг друга добрим делима; тако покажите да се слажете с достојањем човечанства; тако докажете да сте прави синови ове св. цркве.

Тако докажете да мислите не само о благу својем властитом, но и о срећи браће своје да бригу водите.

Тако докажете да се старате за унапређење брата својега Србина.

Тако, браћо, као што се мудрост апостолска не обраћа к вама, или мени заповедајући да поштравамо друг друга к добру, но свима заједно заповеда: „да разумевамо друг друга у поштравању љубави добрим делима, не остављајући општине своје.“

Будимо ревности, будимо постојани у извршавању ове заповести апостолске, те да би достојни били благодати Божје. Амин.

Григорије А. Николић,

свештеник.

ЛИСТАК.

Б Е Л Е Ш К Е.

— (Скупштина свештеничка.) У четвртак 4. о. м. одржана је у Н. Саду прва скупштина целокупног свештенства Митрополије Карловачке. Присуствовало је око 60 свештеника из свију крајева Карловачке Митрополије. Пре него што је скупштина започела свој рад одслужено је позивање св. Духа у саборној цркви. Чинодјејствовали су: високопречасни г. Авакум Стајић, прота митровачки, уз асистенцију пречасне г.г. Јована Вукелића, пароха тржишког, Жарка Поповића, катихете сомборског и Ђорђа Павковића, ђакон сомборског. После позива св. Духа у 10 сах. скупштина су се сва г.г. свештеници у дворани код царице „Јелисавете“, где је и одржана скупштина. Скупштину је отворио председник одбора за припремну радњу око остварења свештеничког удружења, високопр. г. Авакум Стајић с поздравним говором, у ком је захвалио свој оној господи, која се потрудише да дођу на овај састанак и уједно пожелно им сретан успех у њиховом раду.

Иза овог говора приступило се конституисању скупштине. За председника изабран је високопреч. г. Авакум Стајић, за подпредседника пречасни г. Милутин Думић, парох меленачки, за перовође г.г. Стеван Стевановић, парох ковиљсентивански и Марко Шаула, катихета румски. Чим се скупштина конституисала, приступило се к извршењу дневног реда. На првом месту стајао је нацрт правила за свештеничко удружење као предлог одборски. (Нацрт овај штампан је у 14. бр. „Српског Сиона“ 1892. г.) Известилац одбора, преч. г. Јован Јеремић, парох бачиначки, изнео је у кратко радњу припремног одбора и препоручио је одушевљеним говором скупштини да прихвати мисао удружења. Генерална дебата о нацрту правила за свештеничко удружење трајала је до 1 сахата по подне. После многих говора про и contra примљен је споменути нацрт већином гласова за основу специјалне дебате. Тиме је закључена прва седница и одређена друга за 4 сахата после по-

У овој другој седници примљен је одборски нарт са многим изменама и допунама, и донесене су две резолуције; једном је скупштина осудила недостојне нападаје једног дела наше штампе на јерархију а у другом је изразила своје поверење Његовој Светости г. патријарху Георгију Бранковићу. Изабран је главни одбор свештеничког удружења, благајник и саблагајник и на послетку решено је, да присутни свештеници сутра дан 5. о. м. учине подворење Њег. Светости српском Патријарху, да му изјаве, да ће они увек чврсто стајати у за њ и да му се захвале на љубави, коју је он показао према овом удружењу. — На дневном реду било је још и то, да скупштина изда резолуцију, којом се ограђује против црквено-политичких рефорама у Угарској. Но како је повереник варошки забранио, да се о том у скупштини расправља, то је по предлогу преч. г. Јована Јеремића после завршене скупштине у 7 сах. у вече одржана конференција, у којој је једногласно примљена резолуција, којом се сакупљени свештеници изјавише против ових рефорама. Овим је закључен први састанак наших свештеника.

У главни одбор удружења изабрани су једногласно на предлог, за састав кандидационе листе, изабраног кандидацијоног одбора ова গোপোদা:

За архидијецезу: прота Авакум Стајић и парох Јован Јеремић.

За бакчу дијецезу: прота Милан Тирић и игуман Мирон Ђорђевић.

За темишварску: парох Јован Новаковић и парох Милутин Думић;

за вршачку: прота Сава Стојшић и парох Лука Поповић;

за будимску; парох Сима Костић и парох Радослав Андрић;

за пакрачку: парох Јован П. Јовановић, и парох Никола Манојловић;

за горњо-карловачку: прота Мане Грбић, прота Милош Далић и парох тржишки Јован Вукелић.

За благајника удружења изабран је једногласно г. игуман ковиљски Мирон Ђорђевић а за саблагајника парох Божидар Поповић у Новом Саду.

Као мио гост скупштине ове био је високопреч. г. прота Алекса Илић, уредник „Хришћанског Весника“ из Београда.

Његову Светост преузвишеног Господина

патријарха Георгија поздравила је скупштина брзојавно захваливши му се на љубави и готовости високој, коју је указао покрету свештеничком за удружењем његовим, а 5. новембра отишло је изабрано изасланство у Карловце, да се лично захвали Његовој Светости, а високим посредством Његовим целога високопросвештеноме Епископату.

На брзојавни поздрав скупштине свештеничке одговорио је св. Патријарх Георгија овим телеграмом: „Захваљујући на сећању и синовљој оданости молим Бога, да ниспошље благослов свој на започето дело ваше.“

Скупштина је текла мирно и достојанствено и показала живе воље за рад. У 2 сах. по подне био је заједнички обед, на ком је пало лепих здравица.

— (Именовање професора у богословији београдској.) „Просветни Гласник“ службени лист министарства просвете и црквених послова краљевине Србије, јавља, да су у срп. прав. богословији београдској именовани за професоре: Архимандрит Фирмилијан, професор нишке гимназије, Светолик Ранковић, професор нишке учитељске школе, Димитрије Јосиф, управитељ београдске учитељске школе, Милан Ђуричић, пређашњи професор, Јосиф Стојановић и Павле Швабић, предавачи богословије. — У стање икоја стављен је архимандрит Инокентије, ректор и професор богословије.

— (Именовање професора у богословији рељевској у Босни.) Званични „Сарајевски Лист“ јавља, да је високо ц. и кр. заједничко министарство наименовало професора православне рељевске богословије Тому Алагића професором православног богословског училишта у Рељеву, код Сарајева, а земаљска влада поверила му је управу ректоратом тога завода. — Даље јавља исти лист, да је поглавица земаљске владе босанско-херцеговачке наименовао свршеног богослова и апсолвираног слушаоца свеучилишта черновичког Јована Зимовића суплентом у православног богословског училишту у Рељеву.

Високо ц. и кр. заједничко министарство у Бечу благоизводело је ректора православне рељевске богословије, пречасног г. протојереја Петра Петрановића, на његову молбу ставити у трајно стање мира.

— Његова Светост, преузвишени г. Патријарх српски Георгије, послао је почетком ове школске године г. Борђа Летића, одличног богослова из Карловаца, у Черновицу ради продужења богословских наука на тамошњем православног богословског факултету. Ово је опет један доказ, како се Његова Светост очински стара за изражавање подмлатка у свештенству нашем.

— (О цетињском Октоиху.) „Стражилово“ доноси ову белешку: „Из извештаја философско-историјског разреда бечке научне академије од 11. октобра ове

Година видимо, да је професор *Jarub* поднео, за споменшке одређену, расправу: „Der erste Cetinjer Kirchendruck vom Jahre 1494. Eine bibliografisch-lexikalische Studie“. Уз то је Јарић рекао ово: Литургијске књиге старе црквене словенске књижевности још су веома мало испитане. Нити им је одношај према истоврсним грчким матицама разиштен, нити вредност превода сама по себи. Ова је расправа рада, да по могућству испуни једну од тих празнина те да са разних страна испита литургијску књигу, која се зове Октоих (*ἡ μεγὰ ὀκτώηχος* или *παρχλιτική*). Испитивању је за основ узето цетињско издање од г. 1494., прва црквена штампана у Срба. У првом се делу расправе, уз непрестано попорјеђење грчкога текста по штампаним издањима и два кодекса, која се налазе у ц. кр. дворекој библиотеци, износи слика о распореду градива и петицу се разлике појединице. У другом се делу превод, који је у цетињском тексту, срањује са различним старијим редакцијама те се доказује, да та редакција мора важити као ревидирана и као она, која је, што се погле могло већма, приближена грчком оригиналу, а састављена је од прилике у XIV. веку. Исто се тако даје карактеристика превода у опште, а многе његове недостацице, које од чести долазе још и у данашњим издањима, расветљавају се с помоћу грчке матице. Најзад трећи део садржи грчко-старо-црквено-словенски глосар уз то дело на основу поменутог цетињског текста.“

Изјава благодарности.

Друштву овоме притекла су у помоћ са добровољним прилозима својима следећа п. н. лица:

са 1000 фор. Његово Високопреосвештенство

Г. Епископ Пакрачки *Мирос Николић*;

са 300 фор. преч. г. *Милутин Булић*, прото сјеверински;

са 100 фор. славно властелинство витеза *Милекића Ветово*; преч. г. *Јован Штековић*, про-

то бјеловарски; и часни г. *Лука Комленић*, парох Н. Топољски;

са 50 фор. преевјетли г. *Светозар ил. Кушевић*, умпровљени кр велики жунап; велеможни г. *Милош Зец*, уредник „Народних Новина“; благородни г. *Коста Радосављевић*, рачун. надсавјетник у Загребу; благородни г. *Владимир Матијевић*, велетржац у Загребу; благородни г. *Ђорђе Јарић*, велетржац у Пакрацу, са супругом својом *Аном рођ. Драгичевић*; благородна гђа *Марија удова Лазич* у Броду; частњејша г. паросп: *Михаил Доуб*, окучански; *Амеросије Павловић*, загребачки и *Ђорђе Јуришић*, ловски; и п. н. *господин*, који хоће да му не зна шуца што му даје дасница;

са 25 фор. г. *Никола Плавшић*, тајник трговачке коморе у Осјеку;

са 10 фор. благородна г.г. *Коста Хајденег*, кр. поштар у Пакрацу; *Ђуро Јовановић*, трговац у Пожеги, *Коста Јовановић*, посједник у Даровару, *Алекса Беловитић*, трговац у Броду, *Алекса Пауновић*, велепосједник у Вуковару, *манастир Кувеждин* у Срему; часна г.г. паросп: *Ђорђе Томић*, раћки, *Михаил Радичевић*, Н. Пављански и *Илија Мукурлија*, В. Зденачки;

са 3 фор. *Ђорђе Протић*, посједник у Даровару.

Свима овима изјављује потписано друштво најтоплију благодарност своју.

Из сједнице одбора у Пакрацу 21. септембра (3. октобра) 1893.

Друштво за потпомагање удовица, дјецe и сирочади православ. српског свештенства Епархије Пакрачке.

ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ. 185 2-3

На ново отворено *учитељско* место у *Турији* отвара се овим стечај. Плата је у готовом 600 фор. ав. вр. годишње, 40 ф. у име награде за држање пофторне школе, 10 фор. у име писаћег прибора, 60 ф. за грејање и чистиће школе, и слободан стан.

Учитељ ће бити обвезан све дужности прописане шк. Уредбом, у оним разредима, које му шк. одбор додељивао буде, тачно вршити, појање у цркви бесплатно обављати, и шк. децу појању обучавати.

Рок стечају до 18. новембра по старом.

Из седнице м. шк. одбора држане у *Турији* 17. окт. 1893.

Јован П. Петровић, *Богољуб Јојкић*,
перовођа шк. одбора претседник шк. одбора.

СТЕЧАЈ. 186 2-2

Оставком г. *Јована Максимовића учитеља*, који је на комуналну школу у своме родном месту *Старчеву* тражио се, — и од висок. кр. уг. министра бог. и јавне наставе за учитеља на истој школи именован, остаје његово место упражњено, на које се овим стечај отвара.

Учитељу је плата у готовом новцу 400 ф.; 5 ланаца добре јарашке земље, која је сва први пут житом посијана, на коју учитељ све јавне терете сноси; слободан стан са великом баштом, од које је половина виновом лозом засађена, огрева преко зиме колико је потребно. Од погребња где позван буде 50 новч.

Изабраном учитељу у дужност спада пероводство и рачуноводство, за коју дужност ужива награду од 25 фор.; даље све школ. уредбом прописане предмете предавати, децу црквеном појању обучавати, и у цркви десну певницу држати.

Рок стечају је 14. (26.) новембар т. г.

Молбенице се имају на потписаног упутити. Ко се лично општини пријави, има првенство.

У *Оросламошу*, (код Сегедина) 26. окт. (7. нов.) 1893. год.

Миливој Милошевић,
парох, председник.

Број 82.

О Г Л А С.

184 3—3

Потписана општина жели дознати, да ли живе и гдје *Ђорђо и Гавро Черовић* рођени у *Требињу*, а браћа су и наследници некојног *Стефана Черовића*, који је умро у *Требињу* 1892. године. Обојица су се пустили у свијет оставивши *Требиње*, и то први прије 34 године, а други пред 11 година. Или, ако су браћа *Ђорђо и Гавро* умрли, кад је то било и гдје?

Ради тога се обраћамо најприје свештеницима разнијех чинова, а онда и другим особама по читавом свијету, ако би ко знао за живот или смрт браће *Ђорђа и Гавра Черовића*, да овој општини приватним писмом пријави.

Свештеник, или други човјек, који први докаже сигурним доказима, да су поменута браћа живи, или, да су умрли (треба засвједочити гдје и кад), добиће од ове општине **сто форината награде**.

У *Требињу*, (Херцеговина) септембра 1893.

Српско-православна црквено-школска
општина.

ДАВИД ЂУРЧИЋ У НОВОМ САДУ КОД ЗЛАТНЕ РУЖЕ

ГЛАВНА УЛИЦА, У СОПСТВЕНОЈ КУЋИ.

За Панакамилавке свилена Крепона и Крепа а по мустрама које сам у Москви и Петрограду лично изабрао и донео, дао сам сада правити и имадем у 7/8 и 6/4 широког свагда на стоваришту.

Даље имадем уз већ иначе ванредан избор *Дубла* и *Перувијена* и разних других црних и плавих штофова за свештеничке хаљине, разних дебелих штофова за *Деакове* а и разноврсне и разнобојне свилене плишане, вунене и памучне поставе за хаљине, па и у оним бојама које наши црквени великодостојници потребују, — велик избор у појасевима, сваке боје а разна квалитета. Цене врло умерене.

С поштовањем

Давид Ђурчић.

187 1—6

„Српски Сион“ излази сваке недеље на целом табаку. Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 4 фор., на по године 2 фор., а на четврт године 1 фор. За стране земље: на годину 5 фор. Из Србије прима претплату књижара *В. Валозића* у Београду. Поједини бројеви стају 10 новч.

Претплата, огласи, стечајеви и рекламације шаљу се Српској Манастирској Штампарији а остали рукописи уредништву „Српског Сиона“ у Нови Сад. За огласе, објаве и стечајеве плаћа се 6 новч. од једног реда ситних слова, а за жиг сваки пут по 30 новч. — Неплаћена писма се не примају. — Рукописи се не враћају.

Издање и штампа: Српске Манастирске Штампарије у Новом Саду.